

naj serce in voljo za dobro; vzbudi naj v nji človeštvo, ter jo naj ob enem pripelje do samosvesti in delavnosti.

Tako delovanje bode rodilo tisučerni sad, ker ravno na svetu ne nahajamo krasnejšega, plemenitejšega in izvrstnejšega mimo pravega človeka, ki zasluži imé človeško in je v resnici vredni ud človečanstva.

Drobtinice iz dnevnika slovenskega učitelja.

Spisuje *Josip Levičnik*.

Moto: „Nulla dies sine linea!“
Stari rimljanaki pregovor.

Nadaljevaje gozdnarske uke razkladalo se nam je, da zemlja za setev ali sajenje gozdov mora biti tako obdelana, da najde seme v nji pravo lego, ter da more serkatí živež iz zemlje. Kjer je zemlja močno zaraščena, zahteva priprava za gozdno setev obilo truda, ter skoraj ravno toliko dela, kakor pri napravah novih njiv. Zemlja mora s podzemeljskim drevesom (Untergrundpflug) globoko izorana biti, in sicer se mora to zgoditi dokaj prej, n. pr. v jesen, da zmerzav izorano perst in zemljo dobro razžene in zrahlja. Na pomlad je taki svet treba še enkrat preorati, in naj bolje je, ako se zgodi to na skrižem. Se vé, da se kaj takega more zgoditi le na ravninah, in kjer takega dela ne ovirajo drugi v zemlji tičijoči zaderžki, n. pr. stare korenine, skalnata tla itd. Ako se sadi ali seje gozd na gričnatih krajih, naj se, ako zemljo orati moremo, vlečejo lehe ali brazde na pošev, da v deževjih voda semen ali mladih rastlin tako lahko ne poplakne. — Seme naj se pri setvi ne trati po nepotrebnem; razsiplje naj se, kolikor je le mogoče, enakomerno, in naj se zasuje pod zemljo enako žitni setvi. Debelejša semena, n. pr. želod, se sadijo posamesno, in se rabi za napravo dotičnih ljuknjic neko orodje, ki ga Nemci zovejo Eichelbohrer, tudi Saathammer (pokazalo se nam je to orodje „in natura“).

Seje ali sadi naj se seme takrat, kedar je zrelo. Ako je n. pr. zrelo v jeseni, naj se seje ali sadi koj takrat. Za želod in žir je vender bolje, ako ju izročimo zemlji še le spomlad, ker jima je zima nevarna zastran zmerzline, in tudi miši segajo rade po tacih semenih. — Hojevna semena naj se sejejo spomladi. — Rekli smo že zgoraj, da naj se semena po nepotrebnem ne tratijo. Skuša naj se zadeti pri tem prava mera; zakaj če sejemo pregosto, so mlade rastlinice rade prešibke in bolehne, ter se morajo pleti ali pa še celó deloma ruvati. Preredka setev pa tudi ni dobra, ker potem mlada drevesca prehitro zrogovilijo na kvišku, ter vejevje preveč znarazen silí. Na eni oral se je svetovalo 10 do 12 vaganov želodovega semena; hov-

jevinskega semena pa 15 do 16 funtov na taki prostor. Toliko po večjem o zasajenju gozdov po setvi.

Od tega nauka prestopil je g. docent na drugi način, namreč na zasajenje novih gozdov po mladih drevescah ali pa po mladikah [Setzlinge]*). Verbe in jagnjeta se zaplodijo kaj lahko; kajti dovolj je, da se le vejice teh dreves potaknejo o pravem času v zemljo, in že nam dá to novo mlado drevesice. Listnati gozdi se zaplodijo tudi naglo iz korenin posekanih starih dreves. Kjer je up, da se gozd lahko na novo zaredi po ravno sedaj imenovanih dveh načinih, ondi bi bilo sajenje od več, in tudi nepraktično. Kjer pa je kaj takega nemogoče, ondi mora pomagati umetnost. Izredijo naj se torej na pripravnem mestu mlada drevesica, naj se prenesó varno na kraj njih prihodnje rasti, ter naj se ondi posadijo. Prešibka drevesica, in taka, ki so v preveliki goščavi zrastle, niso dobra za presajenje.

Na vprašanje, kako se mali kmetič priskerbi drevesni zarod, se je svetovalo, da stori naj bolje, ako sklene sadjerejo z gozdorejo. Perva razloga pri tem je, da, ako nima za to pripravne dobre zemlje, da si jo priskerbi. Zemlja se posebno dobro zboljša s cestnim blatom, s kalužo (gléno), mertvim pepelom; tudi podružna pèrst je dobra. Podružno pèrst dobimo, ako odmajimo en čevelj velike štirivogelne ruše od zemlje, jih naložimo eno na drugo, in jih pustimo tako spèrhneti. Tudi rušnati pepel je dober. Dobimo ga, ako pustimo ravno omenjene, en čevelj velike ruše tako dolgo na kupu ležati, da se posušijo; potem naj se požgejo. — Pri napravljanji drevesnih gredic naj se izvoli vselej lega od izhoda prot zapadu, ker si tako drevesica same sebi senco delajo. — Drevesnica naj se tudi ogradi, da živina blizo ne more i. t. d. — Seme naj se seje v grede, in sicer 1 do 2 paleca globoko, želod more še globokejše v tla. — Tudi pleti se mora mladičje gozdnih drevesec. — O suši se sme gozdnemu mladičju tudi prilivati, vender se opomni, da če se to enkrat prične, se mora nadaljevati tako dolgo, da dež pride, ker bi opušenje prilivanja drevjičju zeló škodovalo. Prilija naj se prav zgodaj zjutraj, ali pa prav pozno na večer; o solčnem svitu nikakor ne! **)

*) Kjer je namreč obnebje preveč divje, mrazilo in pusto, ondi se setev gozdnih semen ne sponasa dobro. Treba je torej ondi seči k mladikam in malim drevcem.

Opomba g. docenta.

**) Naj omenim tu še enkrat, kar sem že v 11. listu l. l. pri sadjereji omenil, kako so namreč l. 1869. o času gospodarstvenega kurza dunajski vertnarji močno zoper to pravilo gresili, ter mnogokrat o največji popoldanski vročini obilno prilivali mladim drevesom novozasajenih odnotnih drevoredov. Ne bil bi spregovoril več o tem, ako bi nedavno ne bili Dunajčani javno po časnikih javkali in tožili, kako da jim novonasaajeni drevoredi hiraajo, ter jim zaporedoma véneajo in poginjajo. Vbijali so si celó zvedenci zarad tega glave, ter mlátili v pravem pomenu prazno slamo; kajti tako osodo

O presajanju gozdnih dreves je zapomniti, da se mlada hovjeva in mecesnova drevesca morejo presajati že v dveh letih; — sploh se mlada gozdna drevesca presajajo dvakrat ali trikrat. Pri presajanju je treba posebno paziti, da se drevesca varno izkopljejo, t. j. da jih vzdignemo iz zemlje tako, da se korenin nekoliko persti derži. Za to je posebno dobra neka okrogla lopata (Cylinderspaten), katero nam je g. profesor tudi pokazal, in s katero se drevesca nekako iz zemlje izvertajo. Pri močnejših, t. j. pri že bolj večjih drevescih je zlasti na to dobro paziti, da se pri presajanju koreninice kaj ne poškodujejo. Tudi le-teh korenin naj se kolikor je le moč persti derži. Ako moramo o presajanju prenašati mlado drevje iz enega kraja v drugega, moramo posebno paziti, da se perst od korenin ne osuje; ako so se pa korenine pri izkopanju kaj poškodovale ali ranile, jih moramo porezati z oštrim nožičem, in sicer od zgor na vzdol. Če pa smo primorani, prirezovati korenine, se mora to zgoditi tudi pri vejicah, enako tako kakor pri sadnem drevju. To je dopuščeno vendar le pri listnatem mladičju; mlado hovjevino (izuzemši mecesen) ne smemo pri vejah nikakor prirezovati; torej naj se pri tem drevju tudi posebno pazi, da med presajanjem koreninice po vsi mogočnosti škode obvarovane ostanejo. (Konec prih.)

Pervi splošni hervaški učiteljski zbor v Zagrebu.

(V zboru zapisoval Ljud. Tomšić.)

Vvod.

23. avgusta, kakor je bilo oznanjeno, začel se je v Zagrebu prvi splošni zbor hervaških učiteljev. Privrelo je učiteljev iz vseh bližnjih krajev, celó iz Černegore poslal je ondotni knez Nikola dva učitelja na svoje stroške, kar je jasno znamenje, da se je potreba učiteljskega splošnega zbora priznala po vseh slovanskih krajih. Zagreb, ki je navadno zelo živo mesto, bil je o času učiteljskega zborovanja nenavadno živahen; kamorkoli si šel, koderkoli si pogledal, opazil si same odgojitelje nedolžne mladosti, a vsacemu na persih blesketalo se je znamenje, okinčano s trobojnim verpцем z napisom: „I. obća hervatska učiteljska skupština v Zagrebu“. Število pridošlih učiteljev iznevadilo je vse odbore, ki so v ta na-

je lahko prerokoval vsakdo mičnim drevoredom, kdor je le videl, kako nes pametno se je počenjalo v oziru na njihovo prilivanje. Le škoda, da Dunajčani „Tovarša“ ne beró; iz njega bi lahko pozvedeli, o čimur so javno tarjali in ugibali, pa vzroka vendar le ne uganili. Jaz nezagodo ondotnih mladih drevoredov pripisujem edino le prilivanja o napčnem času! —

Pis.